

Forhandlingspapir og trin for trin brug af regnemaskine - budget 2025-2028.

Forhandlingspapiret samler budgetudfordringer, anlægsønsker og andre forhold, som er belyst i materialerne til byrådets budgetkonference, og kan fungere som tjekliste under forhandlingerne. Det giver en kort beskrivelse af de enkelte budgetudfordringer og nye anlægsønsker, som er uddybet i tilhørende notater. Tabellerne i forhandlingspapiret findes også i "regnemaskinen", som byrådet kan bruge under forhandlingerne. I regnemaskinen kan budgetudfordringer, anlægsønsker mv. vælges til og fra, så konsekvenserne for det samlede budgetforslag beregnes.

0. Det økonomiske udgangspunkt

Udgangspunktet for årets budgetforhandlinger er et fireårigt basisbudget 2025-2028. Basisbudgettet, som det er nu, efterlever ikke byrådets økonomiske målsætninger i alle årene.

Tabel 0 nedenfor viser med trafiklysfarver, i hvilket omfang basisbudgettet opfylder byrådets måltal samt om service- og bruttoanlægsrammen overholdes. For yderligere herom henvises til notatet om basisbudgettet.

Tabel 0. Målepunkter – basisbudget

Mio. kr.	2025	2026	2027	2028	Måltal
Resultat før anlæg og afdrag m.v.	-240,9	-281,1	-315,1	-302,4	-250
Anlægsudgifter (skattefinansieret)	225,8	259,2	148,8	19,6	225
Gennemsnitlig likviditet	250,0	190,0	250,0	420,0	200
Bruttoanlæg	308,1	305,1	243,6	74,8	330,8
Råderum ift. økonomiaftalens serviceramme	70,1				
Råderum ift. den vejledende statslige anlægsramme	22,7	25,7	87,2	256,0	

1. Budgetudfordringer (drift)

I tabel 1 nedenfor er budgetudfordringerne anført. Budgetudfordringer er ikke indregnet i basisbudgettet.

Tabel 1. Budgetudfordringer

Nr.	(beløb i 1.000 kr.)	2025	2026	2027	2028
1	Styrkelse af erhvervsservice og opretholdelse af nuværende sagsbehandlingstider for byggesager	5.900	5.900		
2	Udviklingsplan for Midtjysk Brand & Redning (drift)	5.100	8.200	2.800	2.800
3	Kapitalindskud Midtjyllands Lufthavn (finansforskydning)	1.400			
4	Skoler				
5	Familieområdet	12.500	12.500	6.500	6.500
7	Drift af Varmestuen	500	500	500	500
8	Befordring som følge af stigning i antallet af borgere med genoptræningsplaner	500	750	1.000	1.200
9	Naturvidenskabernes Hus	1.000	1.000	1.000	1.000
I alt		26.900	28.850	11.800	12.000

Ad 1. Styrkelse af erhvervsservice og opretholdelse af nuværende sagsbehandlingstider for byggesager

Der er tidligere tilført midler til styrkelse af erhvervsservice og byggesagsbehandling for at overholde servicemålene på området. Opretholdelse af det nuværende serviceniveau vil kræve, at der tilføres 5,9 mio. kr. årligt fra 2025. De tilførte midler er bl.a. anvendt til ansættelse af erhvervskordinator, byggesagsbehandlere, lokalplanlæggere samt til den tilhørende myndighedsbehandling bl.a. inden for vejområdet.

Ad 2. Udviklingsplan for Midtjysk Brand & Redning

Økonomi- og Erhvervsudvalget har på mødet den 19. juni besluttet, at udgiften til modernisering/opgradering af omegnsstationerne samt opgradering af beredskabets kompetencer, materiel og udstyr indgår som en budgetudfordring i byrådets videre budgetlægning ([link til sag nr. 23 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 19. juni 2024](#)).

Ad 3. Kapitalindsud Midtjyllands Lufthavn

Bestyrelsen for Midtjyllands Lufthavn A.m.b.a. har på et bestyrelsesmøde den 15. december 2023 indstillet ejerkommunerne om et samlet kapitalindsud på 7 mio. for 2025. Med henvendelsen anmoder bestyrelsen om, at kapitalindsud for 2025 tages med i budgetforhandlinger. For Viborg Kommune beløber det til 1,4 mio. kr.

Ad 4. Skoler

Skoleområdet er blevet kompenseret med merbevillinger fra Byrådet, senest i begyndelsen af 2024 med 5 mio. kr., men samlet set har det ikke kunne opveje konsekvenserne af den faldende demografi, det næsten uændrede antal klasser og stigningen i de centrale udgifter til bl.a. det specialiserede område, kørsel, tilskud til privatskoler og mellemkommunale betalinger.

Ad 5. Familieområdet

Den seneste budgetopfølgning viser et forventet merforbrug i 2024 på 10,8 mio. kr. på Familieområdet. Dertil skal lægges et forventet merforbrug på 1,6 mio. kr. på myndighedsområdet (konto 6). I alt et forventet merforbrug på 12,4 mio. kr. Merforbruget skyldes de samme årsager, som har gjort sig gældende i løbet af året, og som fremgik af den politiske budgetopfølgning. Det er dermed hovedsageligt drevet af dyre sager, hvor særligt udgifter til opholdssteder og døgninstitutioner, har været stigende.

Ad 6. Drift af Varmestue

I forbindelse med temadrøftelse af Kirkens Korshærs Varmestue den 6. juni 2024 noterede Social- og Sundhedsudvalget sig, at der er stigende udgifter til Varmestuen ([link til sag nr. 2 på Social- og Sundhedsudvalgets møde den 6. juni 2024](#)).

Social- og Sundhedsudvalget foreslår, at halvdelen af budgetudfordringen på 1 mio. kr. finansieres via §18-midler til frivilligt socialt arbejde ([link til sag nr. 4 på Social- og Sundhedsudvalgets møde den 6. juni 2024](#)).

Ad 7. Befordring som følge af stigning i antallet af borgere med genoptræningsplaner

Der forventes fortsat stigning i genoptræningsplaner de kommende år, hvorfor det ikke vil være muligt at reducere omkostningerne til borgerkørsel, da analyser har vist, at de to ting hænger sammen. Forventningen er, at antallet af genoptræningsplaner vil stige i de kommende år med forventeligt 10% flere genoptræningsplaner om året.

Med den forventede udvikling i genoptræningsplaner og deraf visiterede borgerkørsler, vil der være behov for en ekstra finansiering af visiterede borgerkørsler på 0,5 mio. kr. i 2025, som forventes at stige til 1,2 mio. kr. i 2028.

Ad 8. Naturvidenskabernes Hus

Naturvidenskabernes Hus har fremsendt anmodning om at få et årligt driftstilskud på 1 mio. kr. fra 2025 og frem.

2. Demografi (drift)

Der er foretaget en beregning af de økonomiske konsekvenser af ændringer i demografien på dagtilbud, skole- og ældreområdet. Beregningerne er baseret på Viborg Kommunes befolkningsprognose ([link til sag nr. 20 i Økonomi- og Erhvervsudvalget den 17. april 2024](#)).

Demografiske mer- og mindredgifter for dagtilbud, skoler og ældreområdet i 2025 er anført i tabel 2. Beløbene er ikke indarbejdet i basisbudgettet.

Tabel 2. Demografi

Nr.	(beløb i 1.000 kr.)	2025	2026	2027	2028
9	Dagtilbud	-8.000	-8.000	-8.000	-8.000
10	Skoler	-16.000	-16.000	-16.000	-16.000
11	Ældreområdet	9.600	9.600	9.600	9.600
	I alt	-14.400	-14.400	-14.400	-14.400

Beløbene i 2025 er videreført i overslagsårene, hvilket betyder, at demografiudgifterne håndteres for ét år ad gangen. Dette er samme princip som i Økonomiaftalerne mellem Regeringen og KL. De beregnede beløb for overslagsårene kan ses bilag 5a.

Ad 9-10. Demografi på dagtilbud og skoler

Der er et generelt faldende børnetal, og idet der kun er demografireguleret for budgetåret, er konsekvensen, at der skal reguleres for negativ demografi i budget 2025-2028 på det både skole- og dagtilbudsområdet. Der fødes markant færre børn fra 2023. De ældste årgange, der medtages i den beregnede demografi, er større end de yngste årgange, som kommer ind i beregningen.

Ad 11. Ældreområdet

Den demografiske udvikling med stadig flere ældre borgere fortsætter. Udviklingen betyder, at udgiftsbehovet til praktisk hjælp og pleje, sygepleje, rehabilitering m.v. er stigende. Beløbet er 9,6 mio. kr. i 2025.

3. Anlægsønsker

I tabel 3 er anlægsønsker anført. Anlægsønsker for affaldsforsyningen er indarbejdet i basisbudgettet.

Tabel 3. Anlægsønsker (ekskl. affaldsforsyningen).

Nr.	(beløb i 1.000 kr.)	2025	2026	2027	2028
12	Udfasning af olie- og gasfyr				10.500
13	Energirenovering af kommunale bygninger				6.000
14	Lovgivning om løft af energimærke i kommunale bygninger			15.000	15.000
15	Det grønne hus, Nørugaards Højskole			5.000	5.000
16	Skals Helhedsplan				
17	Dagcenterpladser i Bjerringbro, Base Business	3.000	3.000		
18	Renovering/ombygning af produktionskøkken til træningsfaciliteter på Blichergården	100	1.000	4.000	6.900
19	Udvidelse af budget til etablering af længerevarende botilbud		4.000	4.000	
20	Renovering af Viborg Svømmehals vinduesfacade				2.100
21	Fornyelse af lydanlæg på Viborg stadion			2.700	
22	Fornyelse af lysanlæg på Viborg stadion			2.000	
23	Ny model for investeringer i idræts- og fritidsfaciliteter				10.000
24	Nyt børnebibliotek i nuværende rammer (tidl. omtalt biblioteket som kulturhub)				-5.200
24	Nyt børnebibliotek i nuværende rammer (tidl. omtalt biblioteket som kulturhub)			5.200	5.200
25	Helhedsplan for Ellekonebakken			-825	
25	Helhedsplan for Ellekonebakken			5.200	
26	Rundkørsel i krydset Randersvej/Skaldehøjvej i Viborg			4.900	
27	Styrkelse af asfaltkapitalen			7.000	7.000
28	Styrkelse af bygværker				2.000
29	Styrkelse af fortovskapitalen			2.000	7.000
30	Forbedring af vejnettet				5.000
31	Arbejder afledt af trafikplan			15.000	22.000
32	Pulje til afledte konsekvenser af evt. motorvej 2027 og frem			1.000	5.000
33	Pulje til realisering af midtbyplan fra 2027 og frem			20.000	11.000
34	Pulje til grøn omstilling forhøjes i 2027 og afsættes i 2028 og frem			800	2.000
35	Statslig finansierede vand- og naturprojekter - Ramme - indtægter		-4.830	-3.920	-16.035
35	Statslig finansierede vand- og naturprojekter - Ramme – udgifter	5.530	12.520	20.900	39.850
36	Hjarbæk Fjord arbejdsgruppe	700	700	700	700
37	Indsatsplan for klimatilpasning - Ramme.			250	1.000
38	Klimatilpasning af skolesti i Bjerringbro			2.200	
39	Videreførelse af puljer i 2028				12.400
I alt Udgifter		9.330	21.220	118.850	175.650
I alt Indtægter		0	-4.830	-4.745	-21.235

Ad 12 Udfasning af olie- og gasfyr

Projektet omfatter udfasning af olie- og gasfyr i kommunale ejendomme.

Ad 13 Energirenovering af kommunale bygninger

Som et led i at realisere målsætningen i den fælles ejendomsstrategi og samtidig leve op til sammenhængsmodellens målsætning om at skabe bæredygtige og energivenlige bygninger, foreslås det at afsætte en årlig energipulje på 6 mio. kr. fra 2028 og frem.

Ad 14 Lovgivning om løft af energimærke i kommunale bygninger

På baggrund af EU's direktiv om energibesparende foranstaltninger i eksisterende bygninger, så bygningerne bliver mere energieffektive og dermed reducerer deres energiforbrug, skal Viborg Kommune leve op til kravet om at energirenovere 3% af bygningsmassen om året.

Ad 15 Det grønne hus, Nørgaards Højskole

Nørgaard Højskole har fremsendt ansøgning om 10 mio. kr. til opførelse af en ny undervisningsbygning. Projektet beløber sig til samlet 15 mio. kr., hvor restbeløbet (15-10) på 5 mio. kr. realiseres via fondsmidler og egenfinansiering.

Ad 16 Skals Helhedsplan

Borgerforeningen i Skals har fremsendt forslag til færdiggørelse af den sydlige del i helhedsplanen for Skals. Dette vedrører etablering af vejadgang, stiforbindelser, parkering og skolegård til Skals Børnehus.

Ad 17 Dagcenterpladser i Bjerringbro, Base Business

Projektet vedrører etablering af åbne og eventuelt visiterede dagcenterpladser i Base Business, Bjerringbro. Der er 2 scenarier: 1) De åbne dagcenterpladser flyttes til Base Business, 2) De åbne dagcenterpladser flyttes til Base Business, og der etableres tillige visiterede dagcenterpladser. Anlægsudgiften er ens i de to scenarier (6 mio. kroner), mens scenarie 2 vil give en afledt driftsudgift svarende til 1 mio. kr. årligt, som afholdes inden for ældreområdet eksisterende budget.

Ad 18 Renovering/ombygning af produktionskøkken til træningsfaciliteter på Blichergården

Der er behov for udvidelse af træningsfaciliteter med det formål at samle flere forløb for at kunne øge produktiviteten, dvs. antal genoptræningsforløb pr. medarbejder.

Ad 19 Udvidelse af budget til etablering af længerevarende botilbud

Der er behov for at udvide det oprindelige anlægsbudget til etablering af længerevarende botilbud med 8 mio. kr. Det gør sig gældende uanset placering af botilbuddet. Udvidelse skyldes udgift til køb af grund samt merudgift til opfyldelse af bygningsreglementets klimakrav.

Ad 20 Renovering af Viborg Svømmehals vinduesfacade

Glasfacaden, som udgør ca. 40 % af den samlede facade på Viborg Svømmehal, er nedslidt, idet mange termoruder allerede er punkterede og mange vil punktere indenfor en kort tidshorisont. Der er derfor behov for at udskifte glasfacaden med nye termoruder.

Ad 21 Fornyelse af lydanlæg på Viborg stadion

Lydanlæg på Viborg Stadion er nedslidt og er ikke længere tidssvarende. Der er behov for at forny anlægget. Der er indhentet ekstern vurdering af anlægsudgiften, som er vurderet til 2,4 mio. kr. med mulighed for tilkøb af anlæg, der også kan levere kvalitetslyd på selve banen med en merudgift på 0,3

mio. kr. Der vil være mulighed for at forhandle med Viborg FF a/s om medfinansiering af en fornyelse af lydanlægget på Viborg Stadion.

Ad 22 Fornyelse af lysanlæg på Viborg stadion

Lysanlæg på Viborg Stadion er nedslidt, og der er behov for at forny kabler og tekniske installationer samt udskifte lyskilderne i alle fire master. Der er indhentet ekstern vurdering af anlægsudgiften, som er vurderet til 500.000 kr. pr. mast, samlet 2.000.000 kr.

Ad 23 Ny model for investeringer i idræts- og fritidsfaciliteter

Kultur- og Fritidsudvalget har i samarbejde med Viborg Idrætsråd og foreningerne udarbejdet forslag til ny model for investeringer i idræts- og fritidsfaciliteter, hvor der sker en tværgående prioritering af investeringer i alle foreningsdrevne idræts- og fritidsfaciliteter.

Ad 24 Nyt børnebibliotek i nuværende ramme (tidl. omtalt biblioteket som kulturhub)

Børnebiblioteket er nedslidt og trænger til fornyelse. I samarbejde med LOA transformeres den ældste del af børnebiblioteket til et nyt børnebibliotek og børnekulturhus.

Ad 25 Helhedsplan for Ellekonebakken

Projektet omfatter ombygning af området ved Ellekonebakken i Viborg, hvor et af hovedelementerne består i at åbne bydelen op via en ny vejadgang fra Indre Ringvej og at integrere Ellekonebakken med den omkringliggende by ved styrkende stiforbindelser. Boligselskabet Sct. Jørgen har tilkendegivet, at de er sindet at medfinansiere netto ca. 0,8 mio. kr. Forslaget medfører en netto merudgift på 4,4 mio.

Ad 26 Rundkørsel i krydset Randersvej/Skaldehøjvej i Viborg

I forbindelse med lokalplanlægning af området ved Hamlen og Skaldehøjvej, lokalplan 163, blev det besluttet, at der skulle etableres en ny rundkørsel i krydset Randersvej/Skaldehøjvej. I takt med udbygning af Taphede forventes trafikken på Randersvej og Skaldehøjvej at stige. Det vil derfor være nødvendigt med bedre tilkørselsforhold til Randersvej.

Ad 27 Styrkelse af asfalkapitalen

Der er et efterslæb på bl.a. tidligere amtsveje samt Indre Ringvej. Den samlede vejkapital vil falde, hvis der ikke udlægges fladedækkende slidlag på strækningerne.

Ad 28 Styrkelse af bygværker

Forvaltningen har siden 2022 renoveret kommunens broer og bygværker for 16 mio. kr. og er hermed godt i gang med at indhente det efterslæb på brorenovering, som blev klarlagt ved en efterslæbsanalyse i 2021. For at sikre rettidigt vedligeholdelse af kommunes 320 broer og bygværker er der fortsat behov for renoveringer.

Ad 29 Styrkelse af fortovs kapitalen

Tilpasning af budget til vedligeholdelse af fortove, så det sikres at fortovene løbende renoveres ud fra en forventet levetid på 50 år. Med det aktuelle budget skal fortovene holde længere end den forventede levetid.

Ad 30 Forbedring af vejnettet

Kørebanerne i landzonerne i Viborg Kommune er mange steder underdimensioneret i forhold til den nuværende og fremtidige trafikbelastning. For at fremtidssikre vejnettet i Viborg Kommune er der behov for sideudvidelser af mange af kørebanerne i landzonerne. Desuden er der mange borgerønsker om hastighedsdæmpende foranstaltninger.

Ad 31 Arbejder afledt af trafikplan

Formålet med dette projekt er at få gennemført Trafikplan 2024, så der etableres de angivne veje og cykelstier samt gennemføres ændringer af sorte strækninger og kryds.

Ad 32 Pulje til afledte konsekvenser af evt. motorvej 2027 og frem

Vejdirektoratet forventes at igangsætte byggeri af motorvej medio 2027, og anlægget ventes færdig i 2032. Der forventes behov for en række afledte kommunale vej- og stianlæg, således det kommunale vejnet hænger sammen bl.a. af hensyn til skolebuskørslen. Der kan desuden være et antal veje, der skal sideudvides, da de bliver adgangsveje til motorvejen. Endelig kan der være kryds primært i Viborg, der skal ombygges for at øge kapaciteten.

Ad 33 Pulje til realisering af midtbyplan fra 2027 og frem

Der forventes vedtaget en strategisk udviklingsplan for Viborg Midtby medio 2025. Planen forventes at identificere en række byrum og forbindelser, der vil skulle ombygges eller etableres i de kommende år for at realisere midtby.

Ad 34 Pulje til grøn omstilling forhøjes i 2027 og afsættes i 2028 og frem

For at understøtte den grønne omstilling i Viborg Kommune, er der i forbindelse med tidligere budgetforlig afsat 2 mio. kr. årligt til "Pulje for Grøn Omstilling". I forbindelse med budgetforlig om budget 2024-2027 blev puljen nedsat til 1,2 mio. kr. i 2027. For fortsat at understøtte den grønne omstilling ønskes puljen øget til 2 mio. kr. i 2027 og fremadrettet.

Ad 35 Statslig finansierede vand- og naturprojekter - Ramme

Viborg Kommune realiserer vand- og naturprojekter, under de ordninger som er etableret af staten og de indsatser der er udpeget i vandområde-planerne. Viborg Kommune er arealmæssigt en af de største kommuner i landet og andelen af relevante arealer er relativt stor i Viborg Kommune, hvilket betyder, at behovet for midler til realisering af projekter er relativt højt i Viborg Kommune.

Ad 36 Hjarbæk Fjord arbejdsgruppe

Hvis der skal arbejdes videre med at forbedre natur- og miljøforholdene i Hjarbæk Fjord, skal der afsættes midler i 2025 og frem.

Ad 37 Indsatsplan for klimatilpasning - Ramme.

I Klimatilpasningsplanen for Viborg Kommune er der udpeget ca. 100 risikoområder, hvor der er risiko for oversvømmelser. Der er tidligere tilført 1 mio. kr. årligt til undersøgelser og realisering af klimatilpasningsprojekter. For at opretholde fortsat fokus på klimatilpasning af risikoområderne ønskes fortsat 1 mio. kr. til puljen fra 2028 og fremefter.

Ad 38 Klimatilpasning af skolesti i Bjerringbro

Klimatilpasning af kommunal cykel- og gangsti under jernbanen og langs Møllebækken.

Ad 39 Videreførelse af puljer i 2028

Der er på nuværende tidspunkt ikke videreført puljer i 2028 på anlægsbudgettet. Udover ovenstående anlægsønsker, hvor der er enkelt som indeholder videreførelse af puljer i 2028, er der puljer, som hører under Teknisk Udvalg, Klima- og Miljøudvalget og Landdistriktsudvalget.

4. Andre ændringer til basisbudgettet (drift)

I tabel 4 er anført andre mulige ændringer til basisbudgettet.

Tabel 4. Ændringer til basisbudgettet.

Nr.	(beløb i 1.000 kr.)	2025	2026	2027	2028
40	Skatteforhøjelse på 0,1 pct.	6.600	-10.400	-10.700	-16.500
41	Skatteforhøjelse på 0,2 pct.	13.300	-20.800	-21.400	-33.000

Tallene er inkl. individuel sanktion, ekskl. kollektiv sanktion.

Ad 40 Skatteforhøjelse (fra 25,5 pct. til 25,6 pct.)

Den økonomiske konsekvens af en skatteforhøjelse på 0,1 procent for perioden 2025-2028 er anført i tabellen ovenfor. Hvis Viborg Kommune sætter skatten op, mistes tilskuddene fra skattnedsættelsen i 2021–2026 "1 til 1". Ved en forhøjelse på 0,2 procent mistes hele tilskuddet.

Det anførte merprovenu forudsætter, at kommunerne under ét holder skatten i ro. Dette gælder også ved punkt 27.

Ad 41 Skatteforhøjelse (fra 25,5 pct. til 25,7 pct.)

Den økonomiske konsekvens af en skatteforhøjelse på 0,2 procent for perioden 2025-2028 er anført i tabellen ovenfor. Hvis Viborg Kommune sætter skatten op, mistes tilskuddene fra skattnedsættelsen i 2021–2026 "1 til 1". Ved en forhøjelse på 0,2 procent mistes hele tilskuddet.

Hvis kommunerne under ét øger skatten, bliver Viborg Kommune omfattet af sanktionslovgivningen. Sanktionslovgivningen tager -75% i 2025, -50% i 2026 og 2027, samt -25% i 2028 i individuel sanktion af merprovenu. Herudover kan komme en kollektiv sanktion ved en samlet skattestigning.